

СТ А Н О В И Щ Е

в област на висше образование **4. „Природни науки, математика и информатика“**,
професионално направление **4.3. „Биологични науки“**,
научна специалност **„Молекулярна биология“**,
за конкурс за академичната длъжност **„Доцент“**
за нуждите на секция **„Регулация на генната активност“**
Институт по молекулярна биология „Акад. Румен Цанев“ – БАН,
обявен в ДВ бр. 66 / 12.08.2025 г.

АВТОР НА СТАНОВИЩЕТО

Проф. Милена Георгиева Василева, дб
Лаборатория по Молекулярна генетика, епигенетика и дълголетие
Институт по молекулярна биология „Акад. Р. Цанев“, Българска Академия на Науките
Член на научното жури, назначена със заповед на Директора на ИМБ-БАН с
№ 169-ОБ от 01.10.2025 г.

ОБЩА ЧАСТ

В конкурса за академичната длъжност „Доцент“ в секция „Регулация на генната активност“ на Института по молекулярна биология „Акад. Румен Цанев“ – БАН участва единствен кандидат - гл. ас. д-р Росица Георгиева Цековска. Кандидатът е представил пълния набор от документи, изисквани от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане и вътрешните норми на ИМБ-БАН. Всички материали съответстват на административните и научни критерии за участие в конкурс за академичната длъжност „Доцент“ и са преминали през проверка за административна точност.

Представената документация е изчерпателна и включва: списък на научните публикации след защитата на ОНС „Доктор“, копия от всички работи, с които кандидатът участва в конкурса, списък на цитиранията, справка за научните приноси, справка за проектната дейност, сведения за обучението на студенти и участие като консултант в подготовката на дипломант. Научните трудове, включени като хабилизационен труд, не дублират материали от дисертацията и са в пълно съответствие с тематичната насоченост на конкурса.

КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ НА КАНДИДАТА

Гл. ас. д-р Росица Георгиева Цековска е родена през 1976 г. в София. Завършва специалност „Инженер-химик“ в Химикотехнологичния и металургичен университет (1999), а през 2005 г. защитава дисертация на тема „Неензимно гликозилиране на белтъци в *Escherichia coli*“ и придобива образователна и научна степен „Доктор“ по молекулярна биология в Института по молекулярна биология „Акад. Румен Цанев“ -БАН. Професионалната ѝ кариера е изцяло свързана с ИМБ-БАН, където последователно заема длъжностите специалист химик, научен сътрудник и главен асистент в секция „Регулация на генната активност“. Дейността ѝ включва планиране и провеждане на научни изследвания, работа по национални и международни проекти, активно участие в научни форуми и публикационна дейност.

Гл. ас. д-р Росица Георгиева Цековска е изследовател в областта на молекулярната биология със специфичен профил в изучаването на гликирането, дегликирането, биохимичните механизми на стареене, молекулярната патофизиология на диабетната нефропатия, както и диагностичните биомаркери за метаболитни заболявания.

Д-р Цековска има активни международни контакти и работи в колаборации с водещи европейски научни институции, включително в рамките на големи международни консорциуми по

програма Horizon 2020. Нейният научен профил съчетава класически биохимични и молекулярно-биологични методи с модерни аналитични подходи за изследване на напреднали продукти на гликирането (AGEs), което дава възможност за разработване на нови диагностични стратегии и терапевтични концепции.

НАУЧНИ ПРИНОСИ

Научната продукция на гл. ас. д-р Росица Цековска впечатлява с обем, оригиналност и ясно изразена тематична последователност, съсредоточена върху молекулярните механизми на гликиране и дегликиране и тяхното значение за клетъчната биология, стареенето и патофизиологията на метаболитните заболявания. Тя работи в едно от най-сложните направления на съвременната биохимия – неензимните модификации на протеини и тяхното биомедицинско отражение. Сред най-важните ѝ приноси се откроява установяването за първи път на ендогенно гликиране на рекомбинантен човешки интерферон-гама, експресирани в *E. coli*, както и доказателството, че този процес води до значими структурни промени, намалена биологична активност и повишена имуногенност на молекулата. Тя идентифицира натрупването на напреднали продукти на гликирането като потенциален биохимичен маркер за клетъчно стареене и допринася за създаването на уникална колекция от моноклонални антитела срещу AGEs, които имат висока изследователска и диагностична стойност. Наред с това д-р Цековска валидира антигликиращи свойства на биологично активни съединения и описва механизмите връзки между оксидативния стрес и интензивността на гликирането, което има значение за подобряване на диагностичните стратегии при метаболитни нарушения.

Паралелно с фундаменталните ѝ изследвания, д-р Цековска развива и силна интердисциплинарна линия, свързана с научно-обосновани подходи за групиране, оценка на риска и регулаторно управление на наноматериали, включително интеграцията на концепцията „Безопасност чрез дизайн“. Тази дейност обединява молекулярно-биологични, химични и регулаторни елементи и подпомага стандартизирането на методологии за безопасно и устойчиво приложение на нови материали, което е ключово за развитието на съвременните нанотехнологии.

НАУКОМЕТРИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ

Наукометричните показатели на гл. ас. д-р Росица Цековска убедително демонстрират висока научна продуктивност и устойчиво присъствие в международната изследователска среда. Съгласно официалната справка **кандидатката представя общо 838 точки при минимални изисквания 400 по националните критерии и 430 по тези на ИМБ-БАН**, което значително, почти двойно, надвишава необходимото за академичната длъжност „доцент“. В детайлен план тя изпълнява напълно **показател А с 50 точки** за защитената дисертация, събира **107 точки по показател В** за хабилитационен труд при изискуеми 100, и постига **225 точки по показател Г**, което надхвърля минималния праг от 220 точки за публикации и монографии. Забележителни са и **336-те точки по показател Д**, резултат от 168 цитирания в международни бази данни, както и силното присъствие в проектната дейност, оценено със **120 точки по показател Е**.

Тези количествени параметри са съпроводени от високо качество на научната продукция с публикации в престижни издания от Q1 и Q2 категории, включително *Biomedicines*, *Journal of Biological Chemistry*, *Nature Protocols*, *NanoImpact* и *International Journal of Biological Macromolecules*.

Паралелно с това д-р Цековска развива проектна активност, ръководейки два национални проекта и участвайки в два международни консорциума от високо научно ниво, което допълнително подчертава нейната зрялост и интегрираност в международната научна общност. В областта на образователната дейност тя допринася чрез консултантска роля в дипломна работа в Софийския университет. Макар преподаването да не е основен акцент в БАН, кандидатката изпълнява и този компонент, което завършва нейния цялостен академичен профил.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Гл. ас. д-р Росица Георгиева Цековска представя научна продукция с висока оригиналност, международно признание и значима проектна активност. Нейните изследвания в областта на гликирането, биомаркерите, бактериалната биохимия и молекулярната патофизиология са актуални, иновативни и приложими в медицината и биотехнологиите. Научнометричните показатели значително надвишават националните и институционалните изисквания. Проектното и публикационното портфолио демонстрират устойчиво развитие и ясна научна идентичност.

На тази основа най-учтиво **препоръчвам на Уважаемото научно жури да гласува положително** за избора на **гл. ас. д-р Росица Георгиева Цековска** за академичната длъжност **„Доцент“** в професионално направление **4.3. „Биологични науки“**, специалност **„Молекулярна биология“**, в секция **„Регулация на генната активност“** на ИМБ–БАН.

На кандидата пожелавам академични успехи и творческо вдъхновение.

16.11.2025 г.

Изготвил становището:-----

Гр. София

/проф. Милена Георгиева, дб/